

Stichting Zwanger voor een ander
www.zwangervooreenander.nl
info@zwangervooreenander.nl

Aan de minister voor Rechtsbescherming, de heer S. Dekker,

Utrecht, 15 juli 2020

Betreft: internet consultatie Wet kind, draagmoederschap en afstamming – kinderkoop en wensouderverlof

Geachte heer Dekker,

Stichting Zwanger voor een Ander is een stichting die zich specifiek richt op draagmoederschap. Wij zetten ons in voor het belang van draagmoeders, wensouders én de kinderen die uit draagmoederschap geboren zijn of zullen worden.

Wij hebben het wetsvoorstel gelezen en willen graag reageren op de inhoud hiervan:

STRAFBAARSTELLING EVIDENTE VORMEN VAN KINDERKOOP

1.

Aan de basis van deze wet ligt de aanname dat het de waardigheid van een kind aantast om handelswaar te zijn. Wij zijn echter stellig van mening dat een vergoeding van de draagmoeder niet gelijk staat aan het kopen of verkopen van een kind. Wij delen de mening dat de kinderen voorop moeten staan. Hun belangen prevaleren boven alles. Echter, een compensatie voor de draagmoeder zal het belang van het kind niet bedreigen, wanneer deze goed is vormgegeven.

Hierbij willen we graag de volgende definitie hanteren van compensatie voor de draagmoeder: daarmee bedoelen we dat de draagmoeder gecompenseerd wordt voor alle ongemakken die zij en haar gezin van het draagmoederschap ondervinden. Hierbij valt te denken aan pijn en verminderde mobiliteit die bij zwangerschap hoort, maar ook bijvoorbeeld die keer dat een draagmoeder niet bij de voetbalwedstrijd van haar eigen kind kon gaan kijken, omdat ze misselijk was of omdat ze het niet meer zo lang volhoudt om langs de lijn te staan in de winter. Wat zij doet én wat haar gezin bijdraagt, is niet niks. En daarvoor mag zeker een compensatie bestaan. We bedoelen hiermee dus niet de vergoeding van concrete onkosten zoals kleding en extra oppas, maar juist de immateriële "kosten" die een draagmoeder en haar gezin maken.

Uit een zeer recente studie van Cornell University¹ blijkt dat kinderen geboren uit gecompenseerd draagmoederschap psychologisch net zo goed welvaren als kinderen die op een andere manier ter wereld zijn gekomen. Als het zo zou zijn dat kinderen serieuze ontwikkelingsproblemen zouden kunnen krijgen met het feit dat de draagmoeder gecompenseerd is, welke ze niet hebben wanneer de draagmoeder dit slechts tegen onkostenvergoeding deed, dan zouden we achter dit wetsvoorstel staan. Maar omdat wetenschappelijk onderzoek deze stelling ontkracht, vinden wij het zelfs ronduit onethisch om te stellen dat een draagmoeder – degene die het écht zware werk levert en de échte risico's loopt - niet gecompenseerd mag worden. Dat zij niet eens bedankt mag worden met bijvoorbeeld een weekendje weg voor haar en haar gezin.

Wij staan achter de intentie te voorkomen dat vrouwen draagmoeder worden die dat eigenlijk niet zouden willen. Maar het verbieden van elke vorm van compensatie vinden we daarvoor niet de juiste manier. Uitbuiting en druk vanuit de omgeving kan voortkomen uit potentieel hoge betalingen, maar ook vanuit een familielid met een kinderwens die dergelijke druk uitoefent. Een verbod op compensatie is niet de juiste manier om deze druk te voorkomen. Goede screening kan dergelijke druk wel blootleggen en daar zouden wij dan ook liever op ingezet zien worden.

2.

Daarnaast vinden wij het afkeurenswaardig dat de term “kinderkoop” wordt gebruikt voor een wet die *expliciet* bedoeld is voor situaties waarin mensen goede intenties hebben. Uit de toelichting bij het wetsvoorstel:

*“Het werven, vervoeren, overbrengen, huisvesten of opnemen van een kind is op grond van artikel 273f, eerste lid, onderdeel 2°, Sr expliciet strafbaar gesteld als mensenhandel, indien het oogmerk uitbuiting van het kind is. Ook bij andere vormen van mensenhandel staat uitbuiting steeds centraal. Dit is een wezenlijk verschil met de gedragingen waar het in dit wetsvoorstel om gaat. **Van uitbuiting van het kind is in de in dit wetsvoorstel bedoelde situaties doorgaans juist geen sprake. De wensouders hebben in vrijwel alle gevallen de intentie om goed voor het kind te zorgen.**”*

Wanneer zo duidelijk gesteld wordt dat het gaat om mensen met goede intenties, dan is het erg pijnlijk om daar een strafrechtelijke toets aan te hangen die nagaat of er sprake is van “kinderkoop”. Een heftige term.

Draagmoeders uit het hele land wachten met smart op nieuwe wetgeving, omdat zij op dit moment nog de volgende verklaring moeten afleggen:

“De ontwikkeling van (kind) wordt (ernstig) bedreigd doordat de draagmoeder, gegeven haar intenties met het draagmoederschap in ieder geval emotioneel niet in staat is de verantwoordelijkheid als ouder voor de verzorging en opvoeding van (kind) op zich te nemen binnen een voor de persoon en ontwikkeling van (kind) aanvaardbaar te achten termijn. Er is dus voldaan aan artikel 1:266 lid 1 onder a BW.”

Dit is een zeer pijnlijke en verdrietige verklaring om te geven, maar voor veel draagmoeders momenteel de enige manier. Daarom kunnen wij als stichting niet wachten tot de nieuwe wetgeving rond is, maar constateren we nu tot onze schrik dat daarbij een nieuwe, zeer kwetsende term ingevoerd wordt, specifiek voor situaties waarin de goede intenties van de betrokkenen duidelijk zijn.

3.

Tot slot concluderen wij dat door deze voorgestelde wetgeving de route naar de Verenigde Staten feitelijk wordt afgesloten, omdat draagmoeders daar een vergoeding krijgen voor het dragen. Wij zijn van harte voorstander van het ontmoedigen van buitenlandse draagmoederschappen wanneer dit in Nederland zelf kan. Maar we weten ook dat Nederland nooit zelf volledig zal kunnen voldoen aan de vraag en dat wensouders altijd naar het buitenland zullen blijven gaan. We zouden het dan heel onwenselijk vinden wanneer een bewezen goed georganiseerde en transparante route zoals in de VS afgesloten wordt.

REGELING WENSOUDEERVERLOF

Met deze regeling zijn wij het eens. 6 weken is niet veel, maar dat geldt in onze ogen ook voor regulier zwangerschapsverlof en partnerverlof. We moeten dus wel alert blijven, wanneer daar iets in verandert, dat deze regeling ook meegroeit. We juichen deze regeling toe, omdat het een extra stimulans is om straks de nieuwe route (voorafgaand aan conceptie) te volgen.

Wellicht is het een overweging om een kleine uitbreiding mogelijk te maken voor een alleenstaande wensouder, zodat hij of zij het kind niet op de leeftijd van 6 weken al naar een kinderopvang hoeft te brengen.

IN HET KORT

Wij zouden graag een wetgeving zien waarin ruimte is voor compensatie naast onkostenvergoeding aan de draagmoeder voor de moeite en het ongemak. We pleiten er dan ook voor om deze vergoeding ook zo te omschrijven: de betaling is expliciet niet voor het kind, maar voor de immateriële kosten die komen kijken bij het dragen. Deze zal dus ook los staan van de uitkomst van de zwangerschap.

Maar wanneer de toegestane betaling helemaal op nul komt, zal dat het proces voor zowel draagmoeder als wensouders erg krampachtig maken en een factor van onzekerheid meebrengen, omdat er een beschuldiging van kinderkoop op de loer ligt.

Namens onze achterban vragen wij u om deze wet te hernoemen én inhoudelijk te herzien en meer aan te sluiten op het advies van de Staatscommissie Herijking Ouderschap uit 2016, die ook een redelijke vergoeding náást onkostenvergoeding voorstelde.

En houd bewezen transparante routes zoals via de US en Canada open.

Wij wensen u succes met het verder tot wetgeving brengen van deze materie. Ondanks onze kritiekpunten overheerst blijdschap dat er eindelijk wetgeving aankomt!

Namens het bestuur,

Pauline van Berkel
Tweevoudig draagmoeder
Voorzitter Stichting Zwanger voor een Ander

-
- 1) Medical and Mental Health Implications of Gestational Surrogacy and Trends in State Regulations on Compensated Gestational Surrogacy - Cornell Legal Studies Research Paper No. 20-16. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3560390